

Sygn. akt I AGa 64/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Piotr Czerski
Sędzia:	SA Mariusz Tchórzewski
Protokolant	st. sekr. sądowy Maciej Mazuryk

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2020 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

przeciwko R. W.

o wydanie rzeczy

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 23 października 2018 r. sygn. akt (...)

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

1. w punkcie I nakazuje R. W. aby wydał Syndykowi masy upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.:

- wózek widłowy marki Toyota(...), rok produkcji 2011;

- 232 skrzyniopalety plastikowe, model (...) (...), koloru zielonego o wymiarach 1200 x 1000 x 785mm, perforowane na czterech stopach z wypukłodrukami z logo spółki na czterech bokach;

2. w punkcie III w ten sposób, że nie obciąża pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda, a nieuiszczone przez powoda koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarbu Państwa;

II. nie obciąża pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda

w postępowaniu apelacyjnym, a nieuiszczone przez powoda koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

IA Ga 64/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L. przeciwko R. W. o wydanie rzeczy oddalił powództwo w zakresie żądania nakazania wydania powodowi następujących ruchomości:

1. wózka widłowego marki T. model 02- (...), numer (...)- (...), rok produkcji 2011 o wartości 21 200 zł;
2. 232 sztuk skrzyniopalet plastikowych, model (...) (...), koloru zielonego o wymiarach 1200 x 1000 x 785 mm, perforowanych na czterech stopach, z wypukłodrukiem z logo spółki na czterech bokach.

Umorzył postępowanie w pozostałym zakresie i zasądził od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L. na rzecz pozwanego R. W. 10 817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powód żądał wydania przez pozwanego ruchomości wskazanych w pozwie.

W toku postępowania doszło do wydania przez pozwanego niektórych z tych ruchomości w związku z czym powód cofnął pozew w części, w której żądał ich wydania (rozprawa z dnia 9 października 2018r. k. 495), a Sąd w wyroku umorzył postępowanie. Zażalenie na postanowienie zawarte w pkt II wyroku zostało odrzucone przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 7 lipca 2020r.

W konsekwencji zakres rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny dotyczy jedynie oddalenia powództwa w pkt I i rozstrzygnięcia o kosztach gdyż postanowienie o częściowym umorzeniu postępowania uprawomocniło się.

Sąd Okręgowy oddalając powództwo co do żądania wydania przez powoda wózka widłowego marki T. i 232 sztuk skrzyniopalet (pkt I wyroku) ustalił, że postanowieniem z dnia 22 marca 2017 Sąd Rejonowy w R. ogłosił upadłość (...) Spółki z o.o. w M. zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS (...) (informacja z KRS k. 8-9 v.). Wyznaczono syndyka masy upadłości w osobie M. R. (postanowienie k. 190-191).

Pozwany jest (...) spółki (...). § 18 umowy spółki daje wspólnikom m. in. prawo korzystania ze środków, maszyn i urządzeń będących w dyspozycji spółki oraz nakłada na wspólników obowiązek sprzedaży całości wyprodukowanych przez nich owoców i warzyw za pośrednictwem spółki (umowa spółki k. 27-31).

Objęte powództwem ruchomości – wózek widłowy marki T. i 400 sztuk skrzyniopalet spółka (...) nabyła w 2011 roku (faktury k. 10-13), a następnie wydała je pozwanemu (protokoły przekazania urządzeń k. 17 i 19).

Pozwany w odpowiedzi na pozew przyznał, że otrzymał skrzyniopalety i wózek widłowy m-ki T..

Z aneksu nr (...) z 16 września 2011 roku do umowy ustanowienia kaucji z dnia 20 lipca 2011r. wynika, że za prawo czasowego użyczenia 400 sztuk skrzyniopalet plastikowych, oraz wózka widłowego T. (...) pozwany miał uiścić kaucję w kwocie 80 501,75 zł. (aneks k. 126).

Powód nie zwrócił kaucji pozwanemu.

Pozwany udzielił Spółce (...) pożyczki w kwocie 200 000zł na podstawie umowy zawartej w dniu 19 grudnia 2012r. (k. 192, 302, 303,). Tytułem zabezpieczenia wierzytelności pożyczkodawcy umową z tego samego dnia ustanowiono zastaw rejestrowy m.in. na skrzyniopaletach plastikowych (...) (...) z nadrukiem (...) w ilości 500 sztuk i wózku widłowym T. (...) (umowa zastawu z 19 grudnia 2012 roku z aneksem k. 142, 304, 305, zaświadczeniami o dokonaniu wpisów w Rejestrze Zastawów k. 128 i136).

Powód pożyczki nie zwrócił.

W toku sporu strony podjęły pertraktacje ugodowe, w wyniku których pozwany wydał powodowi część ruchomości, z wyjątkiem:

- 232 sztuk skrzyniopalet plastikowych, model (...) (...), koloru zielonego o wymiarach 1200 x 1000 x 785 mm, perforowanych, na czterech stopach, z wypukłodrukami z logo spółki na czterech bokach oraz

- wózka widłowego marki T. model 02- (...), numer (...)- (...), o wartości 21 200 zł (pismo procesowe pełnomocnika powoda z 26 lipca 2018 roku k. 478, pismo procesowe pełnomocnika pozwanego z 5 października 2018 roku k. 487-490, wyjaśnienia powoda złożone 9 października 2018 roku).

Powyższe ustalenia Sąd dokonał na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, w zasadzie pomijając zeznania świadków i Syndyka jako niewiele wnoszące do sprawy.

Za wiarygodne Sąd uznał wyjaśnienia złożone przez pozwanego R. W. uznając je za logiczne i zgodne z treścią dokumentów, opisanych wyżej.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo uznając je za bezzasadne. W ocenie Sądu powód wykazał (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.), że jest właścicielem rzeczy objętych powództwem.

Jednakże pozwany wykazał, że przysługuje mu skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania 232 sztukami skrzyniopalet oraz wózkiem widłowym marki T..

Pozwany wskazał jako podstawę umowę użyczenia, umowę ustanowienia kaucji oraz umowę pożyczki, która przewidywała zabezpieczenie w postaci zastawu rejestrowego. Powód nie wykazał, by umowa użyczenia nie wiązała stron. Także, by nastąpiło rozliczenie z tytułu zwrotu kaucji, czy pożyczki. Z tych względów Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania wydania skrzyniopalet i wózka widłowego marki T..

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. wskazując, że wydanie przez pozwanego części nieruchomości w toku sporu było wynikiem pertraktacji ugodowych, przy równoczesnym nieprzedłożeniu przez powoda zasadniczych dowodów w sprawie. Pertraktacje w tej sytuacji i wydanie następnie przez pozwanego części nieruchomości, nie może być poczytane za przegranie sporu przez pozwanego. Powoda obciążać też winno błędne określenie wartości skrzyniopalet.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo (punktu I) oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu (pkt III zaskarżonego wyroku).

Powód zarzucał Sądowi Okręgowemu

1. mające wpływ na treść zaskarżonego wyrok naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób niewszechstronny, z pełnym pominięciem istotnego dowodu z zeznań świadka J. K., z których to zeznań wynikają wnioski sprzeczne z ustaleniami sądu co do uprawnienia pozwanego do władania rzeczami,

2. mające wpływ na treść zaskarżonego wyrok naruszenie przepisów postępowania tj. naruszenie przepisu art. 328 § 2 kpc poprzez lakoniczne uzasadnienie wyroku i niewskazanie przyczyn, dla których sąd pominął zeznania świadka J. K., co w gruncie rzeczy uniemożliwia kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku,

3. mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegające na przyjęciu, że:

- pozwanemu przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczami będącymi przedmiotem powództwa polegające na przyjęciu, że między stronami nie doszło do rozliczenia z tytułu umowy kaucji i umowy pożyczki oraz obowiązywania umowy użyczenia, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że strony dokonały wzajemnych rozliczeń powołanych umów;

- pozwany wydał powodowi część ruchomości w postaci skrzyniopalet, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału, w tym protokołu przekazania ruchomości na mocy pozasądowej ugody stron pozwany nie przekazał powodowi ani jednej skrzyniopalety;

4. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

- poprzez bezzasadne przyjęcie, że zawarcie ugody pozasądowej na mocy której pozwany spełnił żądania powoda - nie może być poczytane za przegranie sporu przez pozwanego;

- poprzez „obciążenie powoda błędnym określeniem wartości skrzyniopalet”, podczas gdy w toku procesu powód dokonał modyfikacji powództwa w zakresie wartości skrzyniopalet;

Powód wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Ewentualnie, na wypadek uznania przez Sąd, że nie zachodzi podstawa do uchylenia zaskarżonego wyroku, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Po modyfikacji wniosków apelacyjnych na rozprawie apelacyjnej powód wnosił w pierwszej kolejności o zmianę zaskarżonego wyroku o ile Sąd Apelacyjny uzna, że zmiana taka jest możliwa pomimo nierozpoznania istoty sprawy.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia Sądu Okręgowego są lakoniczne i chaotyczne, pomimo że przedstawiony w sprawie materiał dowodowy pozwala na dokonanie ustaleń, w oparciu o które należy poddać ocenie żądanie powoda wydania mu przez pozwanego 232 sztuk skrzyniopalet i wózka widłowego marki T.. Z tych względów Sąd Apelacyjny dokonał dodatkowych ustaleń, które uzupełniają ustalenia Sądu Okręgowego.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny dokonał sprostowania oznaczenia powoda jako Syndyka masy upadłości (...) spółki z o.o. w L. (postanowienie k. 902 i 904).

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, że zarówno 400 sztuk skrzyniopalet i wózek widłowy marki T. są własnością upadłej Spółki i zostały wydane pozwanemu, który korzystał z nich w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Skrzyniopalety wydane zostały w posiadanie pozwanemu w dniu 29 października 2011r.(k. 19), natomiast brak jest dowodów na okoliczność ustalenia dokładnej daty wydania wózka widłowego, gdyż protokół przekazania tego urządzenia (k.17) nie wskazuje daty przekazania.

Niewątpliwie jednak do przekazania wózka widłowego doszło przed zawarciem umowy pożyczki i zastawu rejestrowego w dniu 19 grudnia 2012r., gdyż w umowach tych wózek widłowy jest wymieniony obok skrzyniopalet, a § 3 umowy zastawu potwierdza, że do przekazania zarówno wózka widłowego i skrzyniopalet w ilości 500 sztuk w posiadanie pozwanego doszło najpóźniej w tym dniu.

Wskazać ponadto należy, że na podstawie § 4 umowy zastawu rejestrowego zastawca miał ponosić wszystkie koszty związane z korzystaniem przez niego z przedmiotu zastawu, co jednocześnie oznacza, że pozwany miał prawo do korzystania z rzeczy. Umowa zastawu nie obciążała pozwanego jako zastawnika kosztami korzystania z rzeczy stanowiącymi własność Spółki a będących przedmiotem zastawu.

Umowa zastawu w § 7 uprawniała pozwanego do zatrzymania przedmiotu zastawu do czasu spłacenia przez Spółkę całej kwoty pożyczki wraz z odsetkami i kosztami. Zgodnie z umową dopiero z chwilą spłaty całego zadłużenia aktualizował się obowiązek pozwanego niezwłocznego wydania rzeczy Spółce jako zastawcy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego umowa zastawu regulowała obowiązki stron z tytułu posiadania i korzystania z rzeczy. Nie ma dowodów na okoliczność by pomiędzy stronami była zawarta jeszcze inna umowa uprawniająca pozwanego do korzystania z rzeczy.

Materiał dowodowy przedstawiony Sądowi nie pozwala natomiast na dokonanie przekonujących ustaleń dotyczących wzajemnych obowiązków i uprawnień stron wynikających z umowy kaucji.

Do sprawy nie została złożona żadna umowa kaucji, chociaż z dokumentów złożonych w sprawie wynika, że takie umowy były zawarte. W aktach sprawy (k. 126) znajduje się aneks do umowy kaucji zawartej w dniu 20 lipca 2011r., z którego wynika jedynie, że strony zmodyfikowały treść umowy kaucji z 20 lipca 2011r. w ten sposób, że rozszerzyły przedmiot umowy kaucji określając go m.in. jako zabezpieczenie wierzytelności Spółki „w stosunku do wózka widłowego marki T.” i skrzyniopalet plastikowych w ilości 400 sztuk.

Dokument ten w żadnym wypadku nie pozwala na ustalenie warunków umowy kaucji z dnia 20 lipca 2011r., a § 2 aneksu stwierdzający, że pozostałe warunki umowy ustanowienia kaucji nie ulegają zmianie, jednoznacznie wskazuje, że warunki umowy kaucji dotyczące przedmiotu umowy oraz obowiązków i uprawnień stron, regulowała umowa zawarta 20 lipca 2011r. Z tych względów brak jest jakichkolwiek podstaw do uwzględniania twierdzeń Syndyka o spłaceniu przez Spółkę udzielonej przez pozwanego pożyczki na skutek dyspozycji pozwanego z dnia 18 grudnia 2013r. (k.220). W dokumencie tym pozwany miał wyrazić zgodę na przebieganie należności z tytułu umowy pożyczki zawartej w dniu 19 grudnia 2012r. w wysokości 45 000zł na poczet wpłaty umowy kaucji zawartej w dniu 18 grudnia 2013r.

Pozwany w toku procesu kwestionował skuteczność tego oświadczenia. Ocena skuteczności tego oświadczenia nie jest możliwa bez zbadania obowiązków pozwanego wynikających z umowy kaucji zawartej w dniu 18 grudnia 2013r. Umowa ta nie została złożona do akt sprawy i treść jej nie jest znana. Podkreślić także należy, że oświadczenie pozwanego dotyczy innej umowy kaucji niż umowa kaucji zawarta 20 lipca 2011r., co wynika z daty zawarcia drugiej umowy kaucji, wskazanej w oświadczeniu na „18 grudnia 2013r”. Jak łatwo też zauważyć jest to data złożenia oświadczenia złożonego przez pozwanego „o przebieganiu”.

Wobec braku umowy kaucji z dnia 20 lipca 2011r. i z dnia 18 grudnia 2013r. nie ma podstaw do ustalenia czy i jakie obowiązki finansowe obciążały pozwanego wobec Spółki na podstawie zawartych umów kaucji, a w konsekwencji nie jest możliwa ocena skuteczności oświadczenia pozwanego, pod kątem wyrażenia przez niego zgody na przebieganie jego ewentualnego długu z umowy kaucji, na poczet jego wierzytelności z umowy pożyczki i skompensowania wzajemnych wierzytelności stron z tego tytułu.

Dodatkowo wskazać należy, że do zawarcie umowy zastawu doszło po zawarciu pierwszej umowy kaucji. Okoliczność ta jest istotna ze względu na fakt, że umowa zastawu od momentu jej zawarcia regulowała kwestie dotyczące posiadania i korzystania z rzeczy. Tym bardziej zasadnym staje się pytanie czego dotyczyła umowa kaucji i jak wpływała na prawa i obowiązki stron umowy zastawu, oraz czy ze względu na zawartą umowę zastawu, umowa kaucji zawarta wcześniej nadal obowiązywała strony.

Wobec nie przedstawienia w sprawie treści umów kaucji powód nie udowodnił czy i jakie obowiązki ciążyły na pozwanym względem Spółki z tytułu zawartych umów kaucji, co uniemożliwia ustalenie jakie znaczenie dla stron miała umowa kaucji i czy wynikające z niej obowiązki finansowe pozwanego mogły mieć wpływ na rozliczenie stron z umowy pożyczki, a w konsekwencji jaki był wpływ umowy kaucji, na wzajemne obowiązki stron umowy pożyczki. W konsekwencji brak jest podstaw do twierdzenia, że dług Spółki z tytułu zawartej z pozwanym pożyczki został spłacony częściowo poprzez skompensowanie go z długiem pozwanego z tytułu zawartej umowy kaucji. Z tych względów okoliczności związane z obowiązkami wzajemnymi stron procesu wynikające z umów kaucji, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej.

Poza umową zastawu rejestrowego zawartą przez pozwanego z upadłą Spółką, stron nie wiązała żadna inna umowa, której przedmiotem byłoby prawo pozwanego do korzystania z ruchomości stanowiących własność Spółki. To właśnie z postanowień umowy zastawu rejestrowego wynikało prawo pozwanego do posiadania rzeczy, korzystania z rzeczy i zatrzymania rzeczy, pomimo, że prawo własności rzeczy przysługiwało Spółce. Pozwanemu zastrzeżone zostało prawo zatrzymania rzeczy pomimo wezwania właściciela, do czasu wygaśnięcia zastawu. Wygaśnięcie zastawu następowało dopiero w momencie spłacenia przez spółkę zadłużenia wynikającego z zawartej z pozwanym umowy pożyczki (§ 3,4,5 i 7 umowy zastawu).

Umowa pożyczki zawarta została na rok i miała być spłacona z odsetkami wynoszącymi 4 % w stosunku rocznym (§2 umowy pożyczki k. 192). Zatem w terminie do 19 grudnia 2013r. upadła Spółka miała zapłacić pozwanemu 200 008zł. Po tej dacie pozwany miał prawo naliczać odsetki za opóźnienie, a wpłaty Spółki zaliczać w pierwszej kolejności na poczet odsetek (art. 451 § 1 kc).

Syndyk w sprawie nie udowodnił, że wierzytelność pozwanego zabezpieczona zastawem rejestrowym wygasła, co skutkowałoby wygaśnięciem zastawu (art. 18 ust. 1 ustawy o zastawie rej. i rej zastawów).

W sprawie niekwestionowany jest fakt spłacenia pożyczki w części, w zakresie kwoty 130 000zł. Syndyk wywodził, że pozostała część zadłużenia z tytułu pożyczki została rozliczona wskutek oświadczenia pozwanego z dnia 18 grudnia 2013r. (k. 220) w przedmiocie zgody na przeksięgowanie należności z tytułu umowy pożyczki w kwocie 45 000zł na poczet umowy kaucji zawartej również w dniu 18 grudnia 2013r. Wobec zaprzeczania przez pozwanego w procesie skuteczności tego oświadczenia i wobec nieudowodnienia przez Syndyka treści umowy kaucji z dnia 18 grudnia 2013r., uwzględnienie zarzutu rozliczenia pożyczki w zakresie kwoty 45 000zł nie jest możliwe. Jak wskazano wyżej nie ma podstaw do ustalenia obowiązku stron umowy kaucji i przesądzenia czy i w jakiej wysokości pozwany był zobowiązany do świadczenia na podstawie umowy kaucji, co nie pozwala przesądzić o skuteczności oświadczenia pozwanego z dnia 18 grudnia 2013r.

Rozliczenie pozostałej części kwoty pożyczki w wysokości 25 000zł miało nastąpić wskutek potrącenia dokonanego przez Spółkę dokonanego w piśmie z dnia 8 marca 2016r. (k. 199). Skuteczność tego potrącenia została zakwestionowana przez pozwanego. Strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność przysługiwania jej względem pozwanego wierzytelności opisanych w piśmie z dnia 8 marca 2016r. Dokument ten jest wyłącznie dokumentem prywatnym, a jako taki jest jedynie dowodem na okoliczność, że został sporządzony przez osobę podpisaną pod tym dokumentem (art. 245 kc). Nie przesądza natomiast ani o istnieniu wierzytelności, ani tym bardziej o jej wysokości.

Sąd Apelacyjny dodatkowo zauważa, że Spółka była zobowiązana do zwrotu kwoty pożyczki wraz z odsetkami od naliczonego kapitału w wysokości 4% w stosunku rocznym, co daje kwotę 208 000zł, wymagalną od dnia 20 grudnia 2013r. Nawet gdyby nie kwestionować zasadności dokumentów, na podstawie których powód twierdził, że doszło do spłacenia pożyczki, to suma tak ustalonej wysokości wierzytelności pożyczkodawcy wynosi 208 000zł, co uzasadnia wniosek, że wierzytelność ta nie została spłacona w całości a jedynie do kwoty 200 000zł.

Ponadto zakwestionowane przez Sąd oświadczenie o potrąceniu 25 000zł zostało złożone 8 marca 2016r., co oznacza, że co najmniej w zakresie 25 000zł zadłużenie z umowy pożyczki nie zostało spłacone do tej daty. A zatem pozwanemu przysługiwało prawo do naliczenia odsetek za opóźnienie za okres od 20 grudnia 2013r. do 8 marca 2016r., co tym bardziej przesądza, że pożyczka nie została w całości spłacona przez Spółkę

W tej sytuacji uznać należy, że strona powodowa nie udowodniła spłacenia długu Spółki wobec pozwanego z tytułu zawartej w dniu 19 grudnia 2012r. umowy pożyczki, a w konsekwencji umowa zastawu rejestrowego zawarta w dniu 19 grudnia 2012r. nie wygasła.

Okoliczność ta jednak nie podważa zasadności żądania Syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w L. wydania wózka widłowego i skrzyniopalet, co do których Sąd orzekł merytorycznie w pkt I zaskarżonego wyroku.

Umowa zastawu rejestrowego może w swej treści przewidywać prawo zastawnika do zaspokojenie przez przejęcie przez niego na własność przedmiotu zastawu rejestrowego (art. 22 ust. 1 ust. o zast. rej.) Wówczas w przypadku ogłoszenia upadłości zastawcy zgodnie z art. 327 ust. 1 pr. up. zastawnik zastawu rejestrowego może zaspokoić się z przedmiotu zastawu przez jego przejęcie albo zbycie w trybie określonym w art. 24 u.z.r.

W takim przypadku zgodnie z art. 327 ust. 2 pr. up. jeżeli rzecz obciążona zastawem rejestrowym znajduje się w posiadaniu zastawnika lub osób trzecich, zastawnik zawiadamia o zaspokojeniu się syndyka. Sędzia-komisarz może wyznaczyć zastawnikowi stosowny termin do zaspokojenia się z przedmiotu zastawu. Jeżeli zastawnik nie skorzystał z tego prawa w wyznaczonym terminie, osoba, u której znajduje się rzecz obciążona zastawem rejestrowym, obowiązana jest wydać przedmiot zastawu syndykowi.

Po przekazaniu przedmiotu zastawu syndyk dokonuje jego sprzedaży. Suma uzyskana ze sprzedaży podlega podziałowi, z uwzględnieniem art. 336 i 340 czyli przez podział sum uzyskanych ze sprzedaży przedmiotu obciążonego. Przepis ten stanowi, że sumy uzyskane z likwidacji rzeczy obciążonych zastawem rejestrowym, przeznacza się na zaspokojenie wierzycieli, których wierzytelności były zabezpieczone na tych rzeczach lub prawach, z zachowaniem przepisów ustawy. Kwoty pozostałe po zaspokojeniu tych wierzytelności wchodzi do funduszu masy upadłości.

Umowa zastawu rejestrowego zawarta przez pozwanego i upadłą Spółkę nie zastrzegła pozwanemu jako zastawnikowi prawa do zaspokojenia jego wierzytelności przez przejęcie przez niego na własność przedmiotu zastawu rejestrowego. W konsekwencji nie mógł on złożyć syndykowi oświadczenia o którym mowa w art. 327 ust. 2 pr. up. i takiego oświadczenia nie złożył.

W takiej sytuacji uprawnienia pozwanego jako zastawnika są takie same jak zastawnika, dla którego w umowie zastawu zastrzeżono prawo przejęcia na własność przedmiotu zastawu, a który z tego prawa nie skorzystał. Zgodnie zatem z art. 327 ust. 2 pr. up. pozwany jako zastawnik posiadający rzecz stanowiącą przedmiot zastawu rejestrowego jest zobowiązany wydać ją Syndykowi na jego żądanie.

Z tych względów żądanie wydania przez pozwanego wózka widłowego i 400 skrzyniopalet było uzasadnione. Rzeczy te były własnością Spółki. Zostały wydane przez Spółkę pozwanemu i on odpowiada za zwrot tych ruchomości Syndykowi. Ze względu na ogłoszenie upadłości zastawcy, zastawnik będący w posiadaniu przedmiotu zastawu na żądanie syndyka ma obowiązek wydać Syndykowi masy upadłości rzecz stanowiącą przedmiot zastawu, pomimo że wierzytelność pozwanego, którą zabezpieczał zastaw, nie została zaspokojona. Żądanie Syndyka uzasadnia art. 327 ust. 2 pr. up. Zaspokojenie wierzytelności zastawnika następuje wg wyżej wskazanych zasad prawa upadłościowego.

Ponieważ Sąd Okręgowy rozpoznał żądanie o wydanie 232 sztuk skrzyniopalet, a w pozostałym zakresie umorzył postępowanie, Sąd Apelacyjny po uprawomocnieniu się postanowienia o częściowym umorzeniu postępowania, mógł orzec jedynie co do zwrotu 232 sztuk skrzyniopalet.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że nakazał pozwanemu wydanie Syndykowi masy upadłości (...) sp. z o.o. w L. :

1. wózka widłowego marki T. model (...), numer (...)- (...), rok produkcji 2011;
2. 232 sztuk skrzyniopalet plastikowych, model (...) (...), koloru zielonego o wymiarach 1200 x 1000 x 785 mm, perforowanych na czterech stopach, z wypukłodrukiem z logo spółki na czterech bokach.

Sąd pominął określenie wartości tych ruchomości. Pełnomocnik powoda złożył oświadczenie na rozprawie apelacyjnej, z którego wynika, że wartość ruchomości wskazał jako element ich opisu (protokół rozprawy apelacyjnej z dnia 7 lipca 2020r. k.902v.). Podana przez powoda wartość nie stanowi elementu opisu ruchomości, a w sprawie o wydanie rzeczy stanowiła jedynie podstawę do ustalenia wartości przedmiotu sporu.

Sąd zmienił także wyrok w części rozstrzygającej o kosztach procesu nie obciążając nimi pozwanego pomimo, że pozwany przegrał proces. Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd przyjął art. 102 kpc. W ocenie Sądu Apelacyjnego Syndyk nie uzasadnił wobec powoda żądania wydania ruchomości, w sposób do którego pozwany mógłby się odnieść i zrewidować zasadność podnoszonego przez siebie zarzutu zatrzymania ruchomości. Syndyk nie wskazywał bowiem zasadności swojego żądania odwołując się do przepisów prawa upadłościowego lecz powołując się na przysługujące mu prawo własności. Pozwany miał uzasadnione podstawy do uznania, że przysługuje mu prawo zatrzymania ruchomości objętych zastawem na podstawie § 7 umowy o zastawie. Sąd Okręgowy podzielił jego stanowisko. Natomiast uwzględnienie roszczenia przez Sąd Apelacyjny w okolicznościach sprawy znalazło inną podstawę prawną, aniżeli ta, na którą powoływał się powód, a mianowicie art. 327 ust. 2 pr. up. Z tych względów Sąd Apelacyjny zmienił rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w tym wyroku.

Z tych samych względów Sąd Apelacyjny nie obciążył pozwanego kosztami procesu przed Sądem Apelacyjnym, a koszty sądowe nieuiszczone przez powoda w tym postępowaniu przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Po zamknięciu rozprawy wpłynął wniosek pozwanego z zastrzeżeniem złożonym w trybie art. 162 kpc i wnioskiem o otwarcie rozprawy na nowo. Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku uznając, że strona powodową w sprawie był Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w L.. Natomiast postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 8 i 10 lipca 2020r. korygowało jedynie niedokładność w oznaczeniu strony powodowej (k. 902 i 904).